

ERZİNCAN BİNALI YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN TOPLU TAŞIMAYLA İLGİLİ SORUNLARINI BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ÇALIŞMA ¹

A CASE STUDY FOR DETERMINING THE PROBLEMS OF ERZİNCAN BİNALI YILDIRIM UNIVERSITY STUDENTS ABOUT THE COLLECTIVE TRANSPORTATION

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AKIN

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, makin24@gmail.com, Yalnızbağ Yerleşkesi/ERZİNCAN.

Prof. Dr. Mehmet ÖZBAŞ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, ozbas68@gmail.com, Yalnızbağ Yerleşkesi/ERZİNCAN.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin ulaşımda karşılaştıkları sorunları tesbit ederek, çözüm önerileri geliştirmektir. Gerek öğrenci potansiyeli gerekse fiziki mekan özellikleri bakımından üniversite yerleşkesinin kent merkezine olan uzaklığı (15 km) göz önüne alındığında, öğrenciler ulaşım ile ilgili sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu nedenle, öncelikle Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi öğrencilerinin kampüs ve şehir merkezi ile olan ulaşım sorunlarını ve bu yöndeki yaşanan olumsuzlukları tespit ederek, çözüm önerileri geliştirilmeye gayret edilmiştir. Araştırma, öğrencilerin ulaşım problemlerine ilişkin bir durum çalışmasıdır. Öncelikle araştırma problemine ilişkin problem durumlarının nelerle ilgili olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma verilerini toplamak amacıyla araştırmacılarca yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formunda 7 soru yer almıştır. Öğrenciler toplu taşıma araçlarının kalkış ve hareket saatleriyle ilgili bir programlarının olmadığını belirtmektedirler. Ulaşım problemlerinin en önemli nedeni ulaşım hizmetlerinin yalnızca özel şirketçe yapılmasıdır.

Anahtar Sözcükler: Öğrenci, Toplu Taşıma, Ulaşım Problemi, Yerleşke.

ABSTRACT

The aim of this study; determining the problems faced by students in Erzincan Binali Yıldırım University and developing solutions. Considering the distance between the university campus and the city center (15 km) in terms of student potential and physical space characteristics, students face transportation-related problems. For this reason, first of all, it has been tried to find solutions to the transportation problems of the students of Erzincan Binali Yıldırım University with the campus and the city center and to find solutions to these problems. The research is a case study of students' transportation problems. Firstly, it is tried to determine what the problem situations related to the research problem are related to. A semi-structured interview form was developed by the researchers to collect the research data. 7 questions were included in the interview form. Students indicate that public transport does not have a program for departure and departure times. The most important reason of transportation problems is that transportation services are carried out only by private company.

Key Words: Student, Public Transport, Transportation Problem, Campus.

¹ Bu çalışmanın bir kısmı, 28-30 Haziran 2019 Tarihlerinde Sivas'ta gerçekleştirilen 3. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Bir kentin yaşam standardını ve onun sürdürülebilir nitelikteki yaşanabilir özelliklerini belirleyen en önemli değişkenlerden birisi, toplu taşıma hizmetlerinin niteliği, düzeni ve bu hizmetin kalitesine ilişkin etkenlerdir. Kentli bireylerin günlük yaşamlarının kolaylaştırılması, iş ve öğrenme merkezlerine kolaylıkla gidiş-dönüşlerinin sağlanması ile sosyal aktivitelerini olumlu yönde sürdürebilmeleri, ulaşım ile ilgili problemleri yaşayıp yaşamamalarına bağlıdır. Günlük yaşantılarının en az 3-5 saatini toplu taşıma araçlarında geçiren insanlar; trafikte harcadıkları sürenin daha hızlı, konforlu, güvenli, ekonomik ve kısa olmasını beklemektedirler. 21. Yüzyıl dünyasında yeterli ve çağdaş ulaşım hizmeti olmaksızın, sosyal ve ekonomik hayatı canlı ve dinamik tutmak pek olası değildir. Her alanda olduğu gibi ulaşım alanında da en çağdaş ve gelişmiş ulaşım sistemlerine sahip olmak, bu yöndeki teknolojik gelişmelere ayak uydurmak; toplumsal kalkınma ve mutluluğun bir göstergesidir. Çünkü, ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel ve teknolojik gelişmelerin sonucunda bugün; bütün dünya ile koşut bir şekilde Türkiye’de de sürdürülebilir anlamdaki ulaşım; oldukça kompleks ve karmaşık bir problemler yumağı haline gelmiştir. (Saatçioğlu ve Yaşarlar, 2012).

Kamu yönetiminin temel işlevi; ekonomik ve toplumsal gelişmeyi, toplumun ve bireyin ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde, gerekli kapasiteyle sağlamaya çalışmaktır. Bu durum, tüm kamu hizmetleri için de geçerli bir konudur. Bu olgusal gerçek, ulaşım hizmetleri açısından da uygulanabilir bir yaklaşımdır. Günümüzde, özellikle de topluluşım hizmetlerinde, uygun toplu taşıma sistemlerini kurmak ve koordine etmek gerekmektedir. Ulaştırma sistemleri ve bu bağlamdaki hizmetler, modern ekonomilerin ve toplumsal kalkınmanın temel unsurları arasında yer almaktadır. Ulaştırma hizmetleri, kendi dinamik süreci içerisinde, başlı başına bir ekonomik faaliyetler ağıdır. Ulaştırma hizmetleri; kendi bağlamında olduğu gibi, diğer bütün sektörlerle de yakın ilişkide olan ve bu sektörleri de herhangi bir şekilde olumlu yönde etkileyen önemli bir hizmet sistemidir (http://www.adtk.yildiz.edu.tr/makaleler/scoskun-oergen_ulasim1.html). Toplu taşıma, temel alt yapı ve üst yapı ile diğer bütün kamu hizmetlerinin sürdürülebilmesi bazında karşılaşılan problemler, yurttaşlar için birçok açıdan önemli yaşamsal kısıtlamalara neden olabilecek durumlar oluşturabilmektedir. Bu durum, özellikle üniversite öğrencileri için ailelerinden ayrı bir coğrafi ve sosyal ortamda bulunma, ekonomik, sosyal, kültürel problemler açmazına düşme vb. etkenlerden dolayı daha büyük önem arz etmektedir. Toplu ulaşım ile ilgili olarak Üniversite öğrencileri; kendilerinden kaynaklanmayan nedenlerle yaşamsal sorunlarla karşılaşmakta; onlar açısından yaşadıkları, öğrenimlerini sürdürdükleri çevrelerde ortaya çıkan ulaşım, eğitim, ekonomi, sosyal yaşam v.b. değişkenlere ilişkin problemlerin daha da büyük olumsuzluklara yol açtığı görülmektedir.

2. PROBLEM DURUMU

Eğitim ve öğrenim; bireylerin doğuştan, yalnızca insan olmaktan dolayı kazanmış oldukları temel ve vazgeçilmez aynı zamanda da devredilemez en temel haklarından biridir. Dolayısıyla bu hakkın kullanımı için, bazı hizmet ağlarının hayata geçirilmesi zorunludur. Bu bakımdan yapılması gereken birçok iş vardır. Türkiye’nin, bütün bölgeleri ve illerinde üniversite yapılanmasının ulusal bilim, teknoloji, yenilenme ve çağdaşlaşma politikaları temellerine oturtulması, tüm alanlarda ve tüm sektörlerde evrensel özelliklerle uyumlu ulusal planların yapılması, bilim ve teknolojiye etkinleşmesine zemin oluşturacaktır. Çok sayıda donanımsız üniversite ve bölüm açmak yerine, ülke ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran, altyapısı tamamlanmış ulaşım sorunu olmayan üniversiteler oluşturmak, daha anlamlı olacaktır. Zira, çağdaş anlamda eğitimin amacı; bilimsel düşünme yetisine sahip, sorgulayıcı, araştırmacı, yaratıcı ve özgür düşünüp karar verebilme bilincine erişmiş, bireyler yetiştirmek ve bu taban üzerinden toplumsal gelişmeyi sağlayabilmektir (Bektaş, Fidan ve Keçeci, 2011).

Yurttaşlar, Türkiyedeki bir çok üniversitede, ulaşım ile ilgili olarak, çok önemli sorunların yaşandığına tanıklık etmektedirler. Buna rağmen pek çok kent için gittikçe gelişen etkili ve başarılı

bir toplu taşıma hizmet ağının kurulduğunu söylemek de olasıdır. Ayrıca, toplu ulaşım sistemi; halkın ya da bireylerin bir yerden bir yere ulaşabilme ihtiyacını, çok sayıda insanı taşımaya elverişli büyük taşıtlarla karşılayabilme faaliyetidir. Toplu taşımacılık ise; bireysel araç kullanmaksızın yapılan tüm yolculuklarda, kullanılan ulaşım sistemlerinin genel anlamdaki uygulama sisteminin adıdır. Türkiye'deki yoğun kentleşme sürecinde ulaşım ağlarının tasarım ve planlanması probleminin çözümü meselesi; en önemli kentsel problemlerin başında gelmektedir. Yaşam kalitesini doğrudan etkileyen kara, deniz ve havayolu ulaşım ağı tasarımı; çok önemli bir kentleşme ve yerleşim merkezi düzenleme sistemleri gereksinimleri bütünüdür. Kent için konut, ulaşım, ticari ekonomik yaşam, enerji, turizm, kültür, alt ve üst yapı hizmetleri, sanayi v.b. işlevleri yerel, ulusal ve evrensel değerlerle bütünleştirecek bir şekilde gerçekleştirebilmek gerekir. Bütün bu hizmetlerin toplu ulaşım ile ilişkisini evrensel değerlerin ön plana çıktığı bir uygulama ve tasarım anlayışıyla çözümlenebilecek mümkündür. Bu bağlamda, küçük ve orta ölçekli yerleşim merkezleriyle birlikte, büyükşehirlerde ulaşım sorunlarına çözüm olarak öne sürülen toplu taşıma türleri, zorunlu olarak dikkate alınmak durumundadır (Kılınçaslan, 2012).

İnsanların yaşamına; çok büyük kolaylıklar getiren ve özel araç kullanmadan bir yerden başka bir yere erişebilme imkanı sağlayan toplu taşıma araçlarıyla yürütülen ulaşım hizmetlerinden her gün binlerce insan yararlanmaktadır. Çok sayıda insan tarafından sıkça kullanılan ve ulaşım topluluğunun; belli bir süre ortak yaşam alanı hâline gelen bu araçlarda; herkes tarafından uyulup uygulanması gereken; toplu ulaşım ve toplu yaşam için geçerli kural ve normlar vardır. Bu kural ve normlara; başta sürücüler olmak üzere, ilgili diğer tüm taraflarla birlikte yolcular da uymak durumundadırlar. Ulaşım hizmetlerinde nitelik ve kalite ile mekansal rahatlık, bilgi sahibi olma, erişebilirlik, ulaşım süresi, güvenlik, uygun zaman aralıklarıyla hizmetin sürekliliği, dakiklik, konfor ve çevreyi etkileme koşulları; önemli performans ölçütleridir. Ulaşım hizmetlerinde niteliksizlik ve kalitesizlik hem hizmeti sunanlara hem de hizmetten yararlananlara ek külfet, maliyet, stres, kaygı, endişe vb. problemler yaratmaktadır.(Çev: Tezer, P.,2018)

1 Mart 2006 tarihinde 5467 sayılı kanun ile yeni kurulan üniversitelerden biri olan Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde, 2018-2019 öğretim yılı itibarıyla ilçelerdeki yüksek okullar da dahil olmak üzere yaklaşık 24050 (yirmidörtbinelli) öğrenci öğrenim görmektedir. Hızla farklı fakülte, bölüm, ana bilim dalı ve programlar açarak gelişen üniversite, Erzincan kent merkezine; yaklaşık 15 km uzaklıktadır. Ancak bu uzaklık durumu, kentin farklı noktalarında ikamet eden öğrenci, öğretim elemanı, memur, işçi vb. rollere sahip insanlar açısından 20 km'yi de geçebilmektedir. Öğrenci yurtları ile kampüs arasındaki ulaşımı, öğrencilerin kent merkezi ile olan irtibatı, sadece yerel yönetim (Erzincan Belediyesi) tarafından kontrol ve denetimleri yapılan özel halk otobüsleri sağlamaktadır.

3. AMAÇ

Üniversiteler, bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de toplumsal kalkınma ve gelişmenin en önemli itici güçlerinden biridir. Üniversitelerin Türkiye açısından toplumsal kalkınma ve değişim bağlamında, önemi çok büyüktür. Türkiye'de üniversiteler, ülkenin total toplumsal kalkınma ve gelişmesine, üst düzeyde katkıda bulunmaktadır. Üniversiteler, yüksek nitelikli bilim insanı yetiştirme, sosyal, ekonomik ve politik çevrenin taleplerine, yükseköğrenim düzeyinde cevap verme durumunda bulunan çağdaş öğretim örgütleridir. Üniversite öğrencilerinin, karşılığında bir bedel ödeyerek aldıkları hizmetlerin nitelik, kalite ve standartlarının; onların beğeni ve memnuniyetlerini hangi düzeyde karşıladığının geniş kapsamlı araştırmalara konu edinilmesi araştırma bulgu ve sonuçları doğrultusunda ortaya çıkan durumların, hem bilimsel hem ulusal hem de evrensel çevrelerle paylaşılması; demokrasi kültürü açısından büyük önem taşımaktadır (Ardıç ve Sadaklıoğlu, 2010).

Bu araştırmanın amacı, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin toplu taşıma hizmetlerine ilişkin olarak yaşadıkları problemleri ortaya koymaktır. Bu doğrultuda

araştırma problemi aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir? Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin, ulaşım ile ilgili olarak yaşadıkları problemler nelerdir?

1. Ulaşım problemleri araç sayısı ile ilişkili midir?
2. Ulaşım problemlerinde, olumsuz sürücü davranışları etken midir?
3. Kampüste üstü kapalı bekleme yerine ihtiyaç duyulmakta mıdır?
4. Ulaşımındaki gecikmeler derse ve sınava yetişememe durumunda etken midir?
5. Ulaşım problemlerine ilişkin olarak, üniversite ve yerel yönetim işbirliği içinde midir?
6. Bilinçsiz öğrenci davranışlarının ulaşım problemiyle ilişkisi var mıdır?
7. Öğrencilere göre, başka üniversitelerde de ulaşım ile ilgili benzer problemlere rastlanmakta mıdır?

4. YÖNTEM

“Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Öğrencilerinin Ulaşımında Karşılaştıkları Problemler”in neler olduğunun saptanmasına yönelik olan bu araştırma, varolan durumla ilgili etkenlerin neler olduğunu betimleyerek ortaya çıkarmayı amaçlayan “durum çalışması” türünde bir araştırmadır.

4.1. Araştırma Modeli

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nin kuruluşundan itibaren başlayan, ancak hala daha devam eden ulaşım ile ilgili sorunları belirlemeye dönük bu çalışmada, tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, varolan durumun, bütün açıklığıyla ortaya çıkarılmasını amaçlayan durum çalışması niteliğinde bir çalışmadır. Genel olarak “durum çalışması”, nasıl ve niçin soruları ortaya çıktığında ve araştırmacının olaylar üzerindeki kontrolü çok az olduğunda tercih edilen bir yaklaşımdır. Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çevresi içinde araştırmaya yarayan, olgu ve içinde bulunduğu çevre arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, bir araştırma biçimidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Bu araştırmaya ilişkin verilerin elde edilmesinde, tarama modeli temeline dayalı etkenleri içeren ve durum tespitini kapsayan betimsel bir yöntem kullanılmıştır. Betimsel yöntem, bir evrendeki kişilerin görüşlerini, tutumlarını ve eğilimlerini evrendeki belli bir örneklem veya çalışma grubuyla çalışarak nicel ya da sayısal olarak betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2017).

4.2. Evren ve Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini 2018-2019 Öğretim Yılında, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan toplam 360 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiş 55 kız, 65 erkek olmak üzere, araştırmaya katılmak isteyen toplamda 120 gönüllü öğrenci oluşturmuştur.

4.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmayı gerçekleştiren araştırmacılar, hem sosyolojik hem de eğitim bilim bakış açısıyla Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi öğrencilerinin yaşadığı problemleri, saha araştırma ve gözlemleri sonucu belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmacıların yaptıkları saha araştırmaları ve gözlemleri sonucu Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi öğrencilerinin yaşadıkları en önemli problemlerden birinin toplu ulaşım ile ilgili olduğu saptanmıştır. Bu temel problemin Üniversitenin Yalnızbağ Yerleşkesinde öğretimin başladığı 2011-2012 Öğretim Yılı Yaz Döneminden, yani 2012 Yılı Temmuz ayından itibaren başladığı ve araştırma sürecinin devam ettiği 2019 Yılı Mayıs ayına kadar, hala daha artarak devam ettiğine tanık olunmaktadır. Araştırmacıların her ikisi de kendileri en yoğun olarak toplu taşıma sistemini kullanan ve bu problemi bizatihi olarak yaşayan kimselerdir.

Bu bağlamda, süreç odaklı bir yaklaşımla bir problem belirleme anlayışı uygulanarak 2012 Temmuz ayından itibaren varlığını artırarak devam ettiren toplu ulaşım problemi hakkında, öğrencilerden görüşler alınmaya devam edilmiştir. Bu süreçte devam eden ve süregelen toplu ulaşım problemlerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada kullanılacak anketin belirlenmesi amacıyla, öğrenci yaklaşımıyla, toplu ulaşım problemlerinin neler olduğu konusunda ön görüşmeler yapılmıştır. Bu amaçla toplu ulaşım problemlerine ilişkin olarak 2018 Yılı Eylül ayında, Üniversitenin Yalnızbağ Yerleşkesindeki farklı fakülte, yüksekokul ve bölümlerinde öğrenim görmekte olan 14 (ondört) öğrenci ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler sonucunda, öğrenciler aşağıdaki konuları içeren durumlarda toplu ulaşımına ilişkin problemler yaşadıklarını bildirmişlerdir:

1. Araç sayısı ile ilişkili ulaşım problemleri,
2. Olumsuz sürücü davranışları ile ilişkili ulaşım problemleri,
3. Kampüste ihtiyaç duyulan üstü kapalı bekleme yerine ilişkin problemler,
4. Ulaşım araçlarının gecikmesinden kaynaklanan derse ve sınava yetişememe durumuna ilişkin problemler,
5. Ulaşım problemlerinin çözümünde üniversite ve yerel yönetim işbirliği,
6. Bilinçsiz öğrenci davranışlarından kaynaklanan ulaşım problemleri,
7. Öğrencilere göre, başka üniversitelerde de yaşanmış benzer ulaşım problemleri.

“Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Öğrencilerinin Ulaşımında Karşılaştıkları Problemler” konulu bu araştırmanın veri toplama sürecinde temel olarak yukarıda belirtilen konuların ele alınması gerektiği belirlenmiştir. Araştırmanın verileri bizzat araştırmacılar tarafından öğrencilerle doğrudan yüz yüze görüşme ve uygulama yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrencilere, soru-cevap tekniği kullanılarak, “toplular ulaşım araçlarında seyahat esnasında yaşadıkları problemlerin neler olduğu, kent merkezine gidiş gelişlerinde karşılaştıkları hizmetin kaliteli olup olmadığı”(Medi and Sumaedi, 2016) ayrı ayrı sorulmuştur.

Araştırmacılar, kendi gözlem ve izlenimleriyle araştırmaya katılan öğrencilerden edindikleri kanaatleri dinleyerek not almak suretiyle kayıtlar tutmuşlardır. Ayrıca, katılımcıların ulaşım esnasında karşılaştıkları sorunlara hangi çözümleri önerdiklerini belirlemeye yönelik, yedi adet (7) açık uçlu soru sorulmuştur. Nitekim, katılımcıların bu soruları yanıtlamaları kendi isteklerine bırakılmıştır.

4.4. Veri Toplama Araçları

“Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Öğrencilerinin Toplu Taşımayla İlgili Sorunlarını Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma” adlı bu araştırma, durumsal modelde tasarlanmış betimsel bir çalışmadır. Betimsel veri analizinin kullanıldığı çalışmalarda, katılımcıların doğrudan alıntılarına yer vermek ve bu alıntılardan yola çıkarak sonuçlara ulaşmak araştırmanın geçerliliği açısından oldukça önemlidir. Dolayısıyla, araştırmanın bulguları sunulurken katılımcıların doğrudan alıntılarına yer verilmiş ve bu alıntılar, araştırmanın kavramsal çerçevesi dâhilinde temalar ve alt temalar altına yerleştirilmiştir. (Yıldırım ve Şimşek , 2005).

Katılımcılardan elde edilen verilere nasıl ulaşıldığı bir kanıt silsilesi oluşturularak açık ve seçik bir biçimde ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca, araştırmanın bulguları kendilerinden veri toplanmış katılımcılara tekrar okutulmuş ve onların çalışma raporu hakkındaki görüşlerine başvurulmuştur. Bunlara ilave olarak, araştırmacılar yaptıkları veri analizinin ve ulaştıkları sonuçların ne kadar isabetli olduğunu saptamak için, araştırma süresince elde edilen verileri ve bulguları eğitim bilimlerinde ve nitel veri analizinde uzman iki araştırmacının görüşlerine sunmuş; yapılan eleştiriler ve alternatif açıklamalar doğrultusunda bulgular kısmında gerekli değişikliklerin yapılmasına çalışılmıştır.

4.5. Analiz Biriminin Saptanması

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (RPD) Ana Bilim Dalında öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencilerinin ulaşımında yaşadıkları sorunlarla ilgili gözlemlerinin ve karşılaştıkları olumsuzlukların temel alındığı bu çalışmada, öğrencilerin, otobüs beklerken ya da yolculuk esnasında karşılaştıkları olumsuzluklar vb. bütün olarak ulaşım veya toplu taşımayla ilgili problemlerinden hareket edilmiştir. Diğer taraftan ulaşım sorunları belirlenirken, katılımcı öğrencilerin konuya ilişkin izlenimleri ve beyanları göz önünde bulundurulmuş; böylece araştırmaya katılan öğrenciler, çalışmanın analiz birimini oluşturmuştur.

4.6. Çalışılacak Durumun Belirlenmesi

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi öğrencilerinin ulaşım ile ilgili sorunlarını belirlerken, ilk önce üniversitenin en kalabalık öğrenci mevcuduna sahip olan Eğitim Fakültesi'nin Dekanı ile görüşülmüştür. Ardından İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlarına konuya ilişkin görüşleri sorulmuş; onların belirtilen bu problemle ilgili görüş, düşünce ve önerilerinden yararlanılmıştır. Ayrıca dört fakülte dekan yardımcısı ve dört fakülte sekreterinin (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat ve İlahiyat Fakültesi) soruna ilişkin tespitleri ile fikir ve düşüncelerinden yararlanılmıştır. Yine sivil toplum örgütleri ve yerel yönetim temsilcileri ile soruna ilişkin iletişim kurulmuş ve görüşmeler yapılarak (esnaf odaları, ticaret odası, şoförler derneği v.b) sorunla ilgili detaylar belirlenmiştir. Bir nitel durum çalışmasında araştırmacı, hangi durumların araştırma problemine uygun olup olmadığını ve düşünülen durumların araştırma için mümkün olup olamayacağını dikkate almalıdır. Bunun için, çeşitli kurum ve kişilere danışılmalı ve yardım alınmalıdır (Hartley,1995, Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmanın çeşitli aşamaları göz önünde bulundurularak, birbiriyle ilişkilendirildiğinde, bir kanıt zinciri oluşturmaya ihtiyaç vardır. Bu nedenle durum çalışması yapan bir araştırmacının verileri toplarken, mümkün olduğu ölçüde birden fazla veri kaynağını ya da türünü kullanması gerekir (Yin,1984, Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2005).

4.7. Araştırmaya Katılacak Deneklerin Seçimi

2017-2018 Öğretim Yılı Bahar döneminde başlayan çalışma, yaklaşık 2018-2019 Bahar dönemi ortalarında bitirilmiştir. RPD Ana Bilim Dalı Programlarından 50 kız, 100 erkek öğrenciden oluşan katılımcı grubu toplamda 150 öğrenciden oluşmaktadır. Daha sonra sık sık tekrar eden, benzer içerikteki katılımcı öğrenci cevapları nedeniyle katılımcı sayısı 120 kişiye düşürülmüş, dolayısıyla araştırmanın katılımcı öğrenci sayısı azaltılmıştır. Araştırma sürecinde araştırma problemiyle ilgili literatür etkin bir şekilde kullanılmıştır.

5. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırma bulguları, araştırmanın birinci alt probleminden başlamak üzere, araştırma verileri tablolaştırılarak ve betimsel istatistiksel analiz tekniklerinden yararlanılarak yorumlanmıştır.

1. Araştırmanın birinci alt problemi: "Ulaşım problemleri araç sayısı ile ilişkili midir?" şeklindedir. Probleme ilişkin bulguları belirlemek amacıyla katılımcı öğrencilere yöneltilen ulaşımındaki araç sayısının yeterliliğine ilişkin durum **Tablo 1**'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Yıllara Göre Araç Sayısı ve Artış Durumu

Yıl	N	Kullanım Durumu %
2012	17	100
2013	20	100
2014	24	100
2015	30	100
2016	34	100
2017	34	100
2018	40	100

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi 2006 yılında kurulmuş bir üniversitedir. Üniversitenin kent merkezine, uzak bir noktada bulunan Yalnızbağ Yerleşkesi'nin kamu eğitim hizmetine sunulması ise 2012-2013 Öğretim Yılı Güz Dönemine rastlamaktadır. Üniversite 2006 Yılında kurulmasına rağmen Yalnızbağ Yerleşkesi'ndeki akademik eğitim süreçleri ile öğrenci toplu taşıma hizmetlerinin 2012 yılında uygulamaya konulması, sürecin daha yeni olduğunu ve yapılanmanın tam oturmadığını göstermektedir. Diğer taraftan, yükseköğrenim gençliğinin ulaşım ile ilgili sorunlarının tespitine ilişkin araştırmalarda, sorunların bir kısmını ya da tümünü genel olarak ele almak, salt problemleri ortaya koyucu ve tanımlayıcı bir nitelik taşımaktadır (Doğan, 2013).

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Yalnızbağ Yerleşkesi ile kent merkezi arasında, başlangıçta 4 otobüsle yolcu taşıma işlemine başlayan Erzincan Taşıyıcılar Kooperatifi halen yaklaşık 40 araç ve 37 sürücü ile hizmetlerine devam etmektedir. Bu sistem bünyesinde 55 personel ile ulaşım hizmetlerinin sürdürülmesine çalışılmaktadır. Sorunun araç sayısı ile ilişkili olduğu **Tablo1'de** açıkça görülmektedir. Zira, durumun telafisi için, sistemli bir şekilde küçük otobüslerin seferden alınarak, yerine büyük araçların devreye sokulduğu ifade edilebilir. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinin Yalnızbağ Yerleşkesi'nin şehir merkezine uzaklığı ilk etapta ulaşım sorununun temel etkeni gibi görülmektedir. Akaryakıt fiyatlarındaki sürekli artışların da öğrenci başına taşıma maliyetlerini artırdığı ve taşıyıcı firmayı zor durumda bıraktığı, ilgililerce ifade edilmektedir.

Görüldüğü üzere, sürecin başladığı yıllarda araç sayısındaki azlık nedeniyle öğrenci taşımadaki yetersizlik araç sayısı arttıkça ve yıllar ilerledikçe azalmaya başlamış, yolcu taşıma kapasitesi ise artmıştır. Özellikle de büyük otobüslerin devreye girmesiyle, toplu taşımada araç yetersizliği konusu sorun olmaktan çıkmaya başlamıştır. Araç sayısındaki artışla doğru orantılı olarak taşınan öğrenci sayısının da arttığı saptanmıştır. Üniversitenin aktif programlarının çoğalması ve öğrenci kontenjanlarındaki artışın da bu duruma etkisi olduğu söylenebilir.

2. Bu araştırmanın yanıtını aradığı ikinci problem, "Sürücülerin eğitim düzeyleri ile ilişkili olumsuz davranışlarından kaynaklanan problemler nelerdir?" şeklinde ifade edilmiştir. Yapılan ön görüşmelerde ve araştırmanın saha incelemeleri sürecinde, olumsuz sürücü davranışlarının daha çok sürücülerin düşük öğrenim düzeyleriyle ilişkili olduğu yönünde görüşlerle karşılaşmıştır. **Tablo 2'de**, sürücülerin öğrenim durumlarına ilişkin verilere yer verilmiştir. **Tablo 2'de** görüldüğü gibi sürücülerin, yaklaşık yarısı lise mezunudur. Verilere göre, sürücü kadrosunun yarıdan çoğunu lise mezunları oluşturmaktadır. Ancak sürücülerin yaklaşık % 11'i ilköğretim mezunu, yaklaşık % 30'u ortaokul mezunudur. Buna göre, ilk ve ortaokul ya da ilköğretim mezunu sürücülerin oranı toplamda % 41'e yaklaşmaktadır. Bu oran, öğrenim düzeyi açısından, oldukça düşük bir düzeyi işaret etmektedir. Sürücülerin hizmet ettikleri taraf, üniversite öğrencisi ya da lisans düzeyinde öğrenim gören gençlerdir. Oysa sürücülerin % 95'i, yani neredeyse tamamı, üniversite düzeyinden daha düşük bir öğrenime sahiptir. Sürücülerin, yalnızca % 5'i yükseköğretim mezunudur. Özellikle kamu hizmetleri açısından düşünürsek "Hizmet veren tarafın, hedef kitleden daha yüksek bir öğrenim düzeyine sahip olması gerekir." Öğrenim düzeyleri ile ilgili bilgileri alınan sürücülerin görüşme süreçlerinde, mesleki deneyim yönünden, kendilerini yeterli beceri sahibi olarak gördüklerini vurgulamaktadırlar.

Tablo 2. Sürücülerin Eğitim Düzeyi dağılımı

Öğrenim Düzeyleri	N	%
İlkokul	4	10.82
Ortaokul	11	29.73
Lise	20	54.05
Yüksek Okul	2	5.40
Genel Toplam	37	100.00

Çağımızda taşımacılık sektörü alanında , sürücü eğitim düzeyi ve mesleki beceri yetisinin yolcuyla sağlıklı iletişim kurma vb. yönde tutarlı davranışlara dönüşmesine ihtiyaç vardır. Özellikle de sürücülerin kullandıkları araçlardan daha kaliteli hizmet üretilebilmesi için araçlarla ilgili uyulması gereken kurallar göz önünde bulundurulmalıdır. Diğer yandan olumsuz sürücü davranışlarının da

konu ile ilgili sorun oluşturmada önemli rolü vardır. Araştırmacının saha çalışması yaparken, kent merkezindeki bir duraktan, yolcuların ısrarla el kaldırmalarına rağmen, sürücü tarafından taşıta alınmadıkları saptanmıştır. Halbuki kamu hizmeti yapan sürücülerin, özellikle de toplu taşıma hizmeti yapıyorlarsa yolcularla kuracakları iletişim ve diyalogda uymaları gereken kurallar vardır. Araştırmacıların da zaman zaman öğrencilerle birlikte seyahat ederken, sisteme gittikçe uyum sağlayan sürücülerin önceki yıllarda gösterdikleri tepkisel davranışlarının giderek azaldığını gözlemlenmesi, sorunun çözümü ve sistemin yerleşmesi yönünde oluşan olumlu bir gelişmedir.

3. Bu araştırma sürecinde, yanıtı aranan üçüncü problem, “Kampüste, üstü kapalı bir bekleme yerine ihtiyaç duyulmakta mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu araştırmanın uygulama sürecine katılan öğrencilerin hemen hemen tamamı, kampüsün yaz, kış iklim koşullarında üstü kapalı bir bekleme alanına ihtiyaç duyulduğunu vurgulamaktadırlar. Öğrenciler hem sıcaktan hem de soğuk ve rüzgarlı hava koşullarından etkilenmemek için kampüsteki ulaşım araçlarını kullanım sürecinde, üstü kapalı bir bekleme mekanına ihtiyaç olduğu yönünde talepte bulunmaktadırlar. Bu durum, öğrencilerin sağlıklı bir şekilde ulaşım imkanlarından yararlanmaları için mecburi bir ihtiyaçtır. Ancak 2018-2019 Öğretim Yılı Güz Döneminde, 2012 Yılı Eylül ayından itibaren uzunca bir süredir kullanılan otobüs hareket noktalarının yerleri, yani duraklar değiştirilmiştir. Değiştirilen ve yeni hareket noktaları haline getirilen alanlarda, kapalı bekleme yerleri uzun süre hizmete girmemiştir. Kapalı bekleme yerleri, alanları ya da noktaları birkaç ay sonra hizmete girebilmiştir. Bütün bekleme noktaları hem çok az hem de kapalı olmaktan ziyade, neredeyse her tarafı açık ve olumsuz hava koşullarına maruz kalabilecek özelliklerdedir. Bu nedenle kampüste üstü kapalı bekleme yerlerine çok acilen ihtiyaç olduğu açıktır. Öğrenciler de bu ihtiyaç ya da beklentiye **Tablo 3’te** görüldüğü gibi % 100 düzeyinde vurgulamaktadırlar.

Tablo 3. Kampüste Kapalı Bekleme Yerine Duyulan İhtiyaç

N	%
120	100.00

4. Bu araştırmanın yanıtını aradığı dördüncü problem, “Ulaşımındaki aksama ve gecikmelerin derse ve sınavlara yetişememe durumuna ilişkin olarak yarattığı problemler nelerdir?” şeklindedir. **Tablo 4’te** ulaşımındaki aksama ve gecikmelerin, derse ve sınavlara yetişememe, geç kalma durumuna olumsuz etkileri konusunda yol açtığı problemlere ilişkin öğrenci görüşlerine yer verilmiştir. Ulaşım sürecinde çeşitli nedenlerle yaşanan aksamaların, gecikmelerin öğrencilerin derse ve sınavlara yetişememe vb. konularda birçok olumsuz problemler yaşamalarına sebep olmuştur. Ulaşım sorunu derse ve sınava yetişmede engel oluşturmaktadır. Araştırma verilerine göre, öğrencilerin yaklaşık % 81’i toplu ulaşım araçlarının yaşattığı gecikme ve aksamalardan dolayı derse ve sınavlara zamanında yetişemediklerini bu bağlamda çok önemli problemler yaşadıklarını ifade etmektedirler. Öğrencilerden, yalnızca yaklaşık % 19’unun ulaşımındaki aksama ve gecikmelerle ilgili önemli problemler yaşamadıklarını belirttikleri saptanmıştır. Bu bulgulara göre, ulaşımındaki aksama ve gecikmelerin yarattığı derse ve sınavlara yetişememe durumuyla ilgili problemlerin en önemli nedeni: “Toplu ulaşım araçlarının hem kent merkezinden hem de üniversite yerleşkesinden kalkış ve hareket saatlerini gösteren belli bir programlarının olmamasıdır.” Araştırmanın bu bulgusunu, 2018-2019 Öğretim Yılı Bahar Dönemini yaşadığımız bu yarıyılın son günlerini kapsayan Mayıs 2019 ayında dahi toplu ulaşım araçlarının hareket saatleriyle ilgili programlarının duraklarda yer almaması da doğrulamaktadır.

Tablo 4. Ulaşımındaki Aksamaların Derse ve Sınavlara Yetişememe Durumuna Ekileri ile İlgili Problemler

Katılımcı	Evet	%	Hayır	%	Genel %
120	97	80.83	23	19.17	100.00

5. Bu araştırmanın yanıtını aradığı 5. problem: “Ulaşım problemlerini üniversite ve yerel yönetim işbirliği içinde çözebilir mi?” şeklinde ifade edilmiştir. Sorunla ilgili olarak, üniversite ve yerel yönetim işbirliği eksikliği dikkatlerden kaçmamaktadır. Yerel yönetimin zamansız ve plansız yol yapım çalışmaları toplu ulaşım seferlerini olumsuz yönde aksatmaktadır.

Tablo 5'te yer aldığı gibi araştırma verilerine göre, öğrencilerden % 85'i ulaşım problemlerinin çözümünde üniversite yönetimi ile yerel yönetim işbirliğinin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Öğrenciler, üniversite ve yerel yönetimin ulaşım problemlerine işbirliği içinde çözüm getirebileceğini düşünmektedir. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin yalnızca % 15'i toplu ulaşım ile ilgili problemlerinin çözümünde, üniversite ile yerel yönetimin işbirliğine ihtiyaç duymamaktadır. Bu grupta yer alan öğrenciler, toplu ulaşımdan sorumlu olan sistemin, ulaşım problemlerinin yükümlülüğünü taşıdığını düşünmektedirler. Ulaşım problemlerinin çözümünü de bu sistemin sağlayabileceği görülmektedir. Erzincan Merkez İlçe sınırları içerisindeki toplu ulaşım hizmetlerinden sorumlu olan sistem Erzincan Kentiçi Ulaşım (EKU) Şirkettir. Kentiçi ulaşım tamamen EKU toplu taşıma araçlarıyla sağlanmaktadır. Erzincan Belediyesi'nin toplu ulaşım sistemi içerisindeki rolü, denetim ile ilgilidir.

Tablo 5. Ulaşımındaki Problemlerin Çözümünde Üniversite ve Yerel Yönetim İşbirliği

Katılımcı	Evet	%	Hayır	%	Genel %
120	102	85.00	18	15.00	100.00

6. Bu araştırmanın yanıtını aradığı 6. problem: “Bilinçsiz öğrenci davranışlarından kaynaklanan ulaşım problemleri var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bilinçsiz öğrenci davranışlarının soruna olumsuz yönde etki etmesi söz konusu olmakla beraber, sistemin giderek yerleşmesi sonucu bu problemin önemli oranda azaldığı görülmüştür. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (% 88.33) bilinçsiz öğrenci davranışlarından kaynaklanan ulaşım problemleri olmadığını düşünmektedirler. Bu bulgunun; oldukça gerçekçi bir durum olduğu açıktır. Çünkü öğrencilerin tamamı en yüksek öğrenim kademesi olan üniversitede öğrenim görmekte; bilinç düzeyleri açısından da en ileri düzey öğretim süreçlerinde yer almaktadırlar. Öğrencilerden, yalnızca yaklaşık % 12'si bilinçsiz öğrenci davranışlarından kaynaklanan toplu ulaşım problemlerinin olduğunu düşünmektedirler. Diğer taraftan taşıyıcı firma yetkililerinin ifadesi, sürücüler ve araştırmacı tarafından bizzat araç içinde yapılan gözlem ve incelemelerde, bazı öğrencilerin toplu taşıma araçlarını kullanma yönünde kurallara uyum sağlayamadıkları ya da kurallara bilerek uymak istemedikleri görülmektedir. Bilinçsiz öğrenci davranışlarının soruna olumsuz yönde etki etmesi söz konusu olmakla beraber, sistemin giderek yerleşmesi sonucu bu ve benzeri problemlerin de giderek azaldığı görülmüştür.

Tablo 6. Bilinçsiz Öğrenci Davranışlarından Kaynaklanan Ulaşım Problemleri

Katılımcı	Evet	%	Hayır	%	Genel %
120	14	11.67	106	88.33	100.00

7. Bu araştırmanın yanıtını aradığı 7. problem: “Öğrencilere göre, başka üniversitelerde de yaşanabilecek benzer ulaşım problemleri var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. **Tablo 7'de** görüldüğü gibi öğrencilerin yaklaşık % 66'sı; yani 2/3'ü (3'te 2'si) başka üniversitelerde de benzeri ulaşım problemlerinin olduğunu düşünmektedirler. Başka üniversitelerde de benzeri ulaşım problemlerinin olduğunu düşünen öğrenciler, bu problemlerin varlığını çeşitli kitle iletişim araçlarından, arkadaş çevrelerinden ya da o üniversitelerde öğrenimlerine devam eden kimselerde vb. değişik yollardan edindiklerini ifade etmektedirler. Öğrencilerin 1/3'ü ise başka üniversitelerde benzeri ulaşım problemlerinin olmadığını ileri sürmektedirler.

Tablo 7. Başka Üniversitelerde de Benzer Ulaşım Sorunları Yaşanmakta mıdır?

Katılımcı	Evet	%	Hayır	%	Genel %
120	79	65.83	41	34.17	100.00

Başka üniversitelerde de benzer sorunlara raslanmaktadır. Ancak, bu duruma yerleşkesi kent merkezine uzak ve yeni kurulan üniversitelerde daha çok rastlandığı görülmektedir.

Bu bağlamda, Cumhuriyet Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Serdar M. Değirmencioğlu ve öğrencilerinin Araştırma Yöntemleri dersi bünyesinde gerçekleştirdikleri bir çalışmada, kent merkezi ile üniversite arasında ulaşımı sağlayan araçlarda yaşanan sorunlar, fotoğraflarla belgelenmiştir. Araştırmada otobüslerde yaşanan zorluklar ve sorunlar: Araçlarla ilgili

sorunlar, sürücü davranışlarına ilişkin sorunlar ve yerel yönetim ile ilişkili sorunlar olmak üzere üç aşamada ele alınmıştır. Araçlara ilişkin sorunlarda ilk dikkati çeken husus aşırı yolcu alımı olurken, bu aşırı yolcu alımı sonucu oluşan tehlikelerden birinin havasızlık sorunu olduğuna vurgu yapılmaktadır (www.ulusalkanal.com.tr/cumhuriyet-universitesi-ogrencilerinin-ulasim-sorunu).

Bir başka olayda, Özgecan Aslan'ın öğrencisi olduğu Çağ Üniversitesi öğrencileri, okul servislerinin yeterli olmadığını, belediye otobüslerinin de üniversiteye gelmediğini, dolmuşlarda ve araç beklerken tacizlerle karşılaştıklarını ifade ederek, ulaşım sorunlarıyla ilgili taleplerinin göz ardı edilmesine tepki göstermişlerdir (tarsusgundemgazetesi.com http://www.tarsusgazetesi.com).

Bir başka örnekte, Yozgat Bozok Üniversitesi'nde ulaşım sorununun, uzun bir süredir çözümlenememesi, konuya ilişkin atılan adımların sonuçsuz kalmasına neden olmuştur. Adı geçen üniversitede öğrenim gören öğrencilerin, özellikle akşam saatlerinde ulaşım ile ilgili artan sorunlarını dile getirmek için imza toplayarak, belediyeyi ziyaret ettikleri öğrenilmiştir.

Batman Belediyesi tarafından Batman Üniversitesi Batı Raman Kampüsü'ne gönderilen halk otobüslerinin yetersiz kaldığını belirten öğrenciler, sorunun çözümü için Batman Belediyesi ile bir görüşme gerçekleştirdiler. Batman Belediyesi Ek Hizmet Binasına gönderilerek ilgili kurum ile görüşen öğrenciler, aldıkları cevap karşısında şaşırıldı. Belediye yetkilileri, imkânların bu kadar olduğu, başka araçlarının olmadığını belirttiler (http://www.hurriyet.com.tr/kampus/universite).

Diğer bir olay ise şöyle anlatılmaktadır; Adana-Mersin D-400 yolu üzerinde bulunan Çağ Üniversitesi'ne, Adana İstasyonu önünden kalkarak, okula giden tek servis aracı bulunmaktadır. Bu da öğrencilerin ya balık istifi ya da kendi imkânlarıyla okula gitmelerine neden oluyor. Önceki gün 70 öğrenci için 30 kişilik servis gelince öğrenciler isyan etti. Tepkiler üniversite rektörlüğü önünde de sürdürüldü. Geçtiğimiz yıl üç okul servisi olan Çağ Üniversitesi bu yıl servisi bire indirdi. Bu da yüzlerce öğrencinin bir otobüse mahkum olmasına yol açıyor. Gazetemize konuşan öğrenciler, ailelerinin zor koşullar altında kendilerini okuttuğunu, ulaşımın da okul ücretinin içinde olduğunu belirttiler. Okul yönetiminin ulaşımından sorumlu olduğunu bu durumun kendilerinin haklı olduğunu gösterdiğini belirten öğrenciler “Ya kendi imkânlarımızla okula gidiyoruz ve ek masraf oluyor. Ya da servislere tıka basa binmek zorunda kalıyoruz. İnsani koşullarda okula gidip eğitimimizi tamamlamak istiyoruz. Sorunun bir an önce çözülmesini bekliyoruz” dediler. Örneklerden de anlaşıldığı üzere konuya ilişkin benzer araştırmalara göre, yeni kurulan ve özellikle de şehir merkezine uzak yerleşkeleri olan üniversitelerin en önemli sorunlarından biri ulaşım imkanlarının yeterli düzeyde olmaması gerçeğidir (tarsusgundemgazetesi.com http://www.tarsusgazetesi.com).

6. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

“Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Öğrencilerinin Toplu Taşımayla İlgili Sorunlarını Belirleme” araştırmasının ortaya koyduğu en önemli sonuçlardan biri, toplu ulaşım hizmetlerinin; yalnızca özel sektör tarafından yapılıyor olmasıdır. Bütün kentte toplu ulaşım hizmetleri, doğrudan özel sektörde oluşturulan bir ulaşım şirketi tarafından yürütülmektedir. Bu durumun yarattığı en önemli problem, yurttaşların toplu ulaşım süreçlerinde tercihte bulunabilecekleri çok seçenekli bir rekabet ortamının ortadan kaldırılmış olmasıdır. Esasen Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (EBYU) öğrencilerinin ulaşım problemlerinin özünde de genel olarak kamu hizmetlerinden sorumlu olan yerel yönetimin, kent içi toplu ulaşımı bir özel sektör ulaşım şirketine devretmiş olmasıdır. Toplu ulaşımından yerel yönetimin çekilmesi, farklı ve başkaca yerel, kamu ya da özel sektör seçeneklerinin bu sistemde rol almasının sağlanamaması; üniversite öğrencilerini ve yurttaşları ulaşımında seçeneksiz bırakmıştır. Nitekim “En önemli ulaşım zorlukları, kentsel ulaşım sistemlerinin, çeşitli sebeplerden dolayı, kentsel hareketliliğin gerekliliklerini yerine getirememesi durumunda ortaya çıkmaktadır.”(Rodrigue,J.P. 2017)

EBYU Öğrencilerinin toplu ulaşımından kaynaklanan problemlerine neden olarak gösterilen değişkenlerden birinin araç sayısı ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Ancak araştırma sonuçlarına göre, araç sayısının yıllar içinde arttığı görülmektedir. Araç sayısından kaynaklanan problem

çözülmüş; fakat araçların kalkış ve hareket saatlerinin yer aldığı bir programın hala daha duraklarda yer almadığı saptanmıştır. Bu problemin temel nedeninin ise denetim yetkisine sahip yerel yönetimin hareket ve kalkış saatleriyle ilgili program zorunluluğunu, özel sektör ulaşım şirketine mecbur kılmamasından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilere toplu ulaşım hizmeti sunan sürücülerin, hemen hemen tamamının öğrenim düzeyleri yükseköğrenim kademesinin altındadır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, sürücülerin öğrencilere gösterdikleri ani ve tepkisel davranışların, olumsuz tavırların gittikçe azaldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öğrenciler, EBYU Yalnızbağ Yerleşkesinde, üstü kapalı otobüs duraklarına, bekleme yerlerine, en üst düzeyde ihtiyaç duymaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre, yaz, kış, bahar hava koşullarına uygun, soğuk ve sıcak iklim koşullarına göre konumlandırılmış durakların olmadığı; hatta neredeyse her tarafı açık ve öğrenci sayısına göre oldukça az sayıda durak yerlerinin olduğu saptanmıştır. Araştırmanın uygulama sürecinin devam ettiği 2018-2019 Öğretim Yılı Güz Dönemi'nde, durak yerlerinin değiştiği ve bu süreçten hiçbir surette öğrencilerin haberdar edilmediği; eski durak yerlerine bilgilendirme notlarının asılmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Üniversitenin yerleşkesinde yerleri değişen durakların ya da bekleme noktalarının, oldukça gecikmeli olarak otobüslerin hareket noktalarına yerleştirildiği görülmüştür.

Araştırma sonuçlarına göre, toplu ulaşımında yaşanan gecikme ve aksamalar, öğrencilerin derslerine ve sınavlarına zamanında yetişememesinde önemli rol oynamaktadır. Araştırmaya göre, bu problemin temel nedeni, toplu ulaşım araçlarının hem kent merkezinde hem de yerleşkede kalkış ve hareket saatlerini gösteren programların duraklarda yer almamasıdır. Öğrenciler, toplu ulaşım ile ilgili problemlerinin çözümünde üniversite ve yerel yönetim işbirliğini zorunlu görmektedirler. Bu sonuç, toplu ulaşımın; öncelikle yerel yönetimin işi olduğunun göstergesidir. Ayrıca öğrenciler ulaşım sorunlarının çözümünde, üniversitelerinin de önemli yükümlülük üstlenmesi gerektiğini savunmaktadırlar.

EBYU Öğrencileri, toplu ulaşım sisteminde, kendilerinden kaynaklanan bilinçsiz davranışların, yolcu olarak olumsuzluklarının olmadığını düşünmektedirler. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler, toplu ulaşımında, bilinçli, etkili ve çağdaş bireylere özgü yolcu davranışları sergilemektedir. EBYU Öğrencileri, üniversitelerinde olduğu gibi başka üniversitelerde de benzer ulaşım problemlerinin olduğu görüşlerine sahiptirler. Öğrenciler, ulaşım problemlerinin; genellikle 15-20 yıllık bir geçmişe sahip yeni kurulan ve küçük kentlerdeki üniversitelerde benzer olduğu görüşündedir.

Araştırmadan elde edilen yukarıdaki sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- ✓ Başta, büyük kentler olmak üzere kampüsü şehir merkezine uzak üniversitelerimizin en önemli sorunlarından biri belki de başta geleni ulaşım sorunudur.(Başar, H, 2019)
- ✓ Toplu taşıma araçlarının kent merkezi ile kampüs içerisindeki hareket noktalarında, kalkış veya hareket saatlerinin yer aldığı programlarının bulunması zorunlu hale getirilmelidir.
- ✓ Sürücülerin öğrenciler ve toplu taşımadan yararlanan kimselerle etkili iletişimlerinin artırılması amacıyla onlara halkla ilişkiler ve etkileşim seminerleri verilmelidir.
- ✓ Kampüste, öğrencilerin olumsuz hava koşullarından etkilenmeyecekleri şekilde, yeterli sayıda üstü kapalı bekleme yerlerinin yerleştirilmesi sağlanmalıdır.
- ✓ Toplu taşıma araçlarının hareket noktalarının değiştirilmesi sürecinde, mutlaka öğrenci görüşlerine başvurulmalıdır.
- ✓ Toplu taşımada, yalnızca özel ulaşım şirketinin değil, yerel yönetimin de rol almasını sağlayacak raylı sistemle ulaşım vb. alternatif seçeneklerin hayata geçirilmesi sağlanmalıdır.

- ✓ Öğrencilere, toplu ulaşımdan kurallara uygun olarak yararlandırılmalarını sağlayıcı oryantasyon eğitimi ve bilgilendirme seminerleri düzenlenmelidir.
- ✓ Toplu taşıma sisteminin, sömestr ve yaz tatillerinde, yalnızca kentin bir noktasına değil daha geniş varış noktalarına hizmet etmesi sağlanmalıdır.
- ✓ Öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları dikkate alınarak toplu taşıma sisteminde aylık abonman fiyatlarının 25 (yirmibeş) TL'ye düşürülmesi için çaba sarfedilmelidir.

KAYNAKÇA

- Ardıç, K., Sadaklıoğlu, H. (2010). Şehirlerarası yolcu taşımacılığında hizmet kalitesinin ölçümü: Tokat örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23, 3, ss. 167-190.
- Bektaş, S., Fidan, Ş. ve Keçeci, S. B. (2011). *Yükseköğretimde sorunlar ve öneriler*. Türkiye 13. Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 18-22 Nisan 2011, Ankara.
- Başar, H. (2019). *Toplu taşımaya format*. İstanbul: Kubbe Altı Sahafı Yayınları.
- Doğan, D. (2013). Üniversite sorunları ve çözüm önerileri. *Yükseköğretim Bilim Dergisi*, 3 (2), ss. 108.
- Hürriyet Haber. (2016). “Yeni Kurulan Üniversitelerin Ulaşım Problemleri”. (<http://www.hurriyet.com.tr/kampus/universite>). Erişim Tarihi: 08.10.2016.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi* (32. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kılınçaslan, T. (2012). *Kentsel ulaşım: ulaşım-toplu taşıma-planlama-politikalar*. Nivona Yayınları, Sh:21, Ankara.
- MerhabaYozgat Gazetesi. (2016). “Bozok Üniversitesi Öğrencilerinin Ulaşım Sorunu.” (www.merhabayozgat.com/) Erişim Tarihi: 08.10.2016.
- Rodrigue, J. P. (2017). *Urban transport systems the geograph of transport systems*. ISBN 978-1138669574. New York: Routledge.
- Saatçioğlu, C. ve Yaşarlar, Y. (2012). *Kent içi ulaşımda toplu taşıma sistemleri: İstanbul örneği*. Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3, 3, ss. 117-144.
- Tezer, P.(2018), “Teknoloji ve Ulaşım”, İşbankası KültürYayınları, Sh:2, Kalıtım Kitapevi, Konya.
- Ulusal Kanal (2016) “Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerinin Ulaşım Sorunu.” www.ulusalkanal.com.tr/ Erişim Tarihi: 08.10.2016
- Yarmen, M. & Sumaedi, S. (2016). Service quality of youth public transport passengers. *Transport Problems*, 11, 1, pp. 100-111.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı). ISBN 9750200071. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- (https://yildiz.edu.tr://ww.wadtk.makaleler/scoskun-oergen_ulasim1.html) Erişim Tarihi: “A Study On Public Transportation Problems Among Students” (<https://pdfs.semanticscholar.org>) Erişim tarihi: 05.06.20